

Initiativärende

Högre kvalitet, ökad flexibilitet och särskild satsning på kosten för de äldre

Utifrån vetenskapen om maten och måltidens betydelse för äldres hälsa och välmående har måltiden inom äldreomsorgen flera gånger hamnat i fokus under de senaste åren, både politiskt och medialt. Åtskilliga projekt har genomförts med syfte att höja måltidernas kvalitet, flera med stöd av statliga stimulansbidrag. Trots att mycket bra har gjorts är måltiden inte genomgående en positiv upplevelse för alla äldre i omsorgen och förekomsten av undernäring är nationellt fortfarande oacceptabelt hög, vilket ger en kraftig signal om att mer behöver göras.

I Borås stad görs mycket för de äldre i form av aktiviteter och arrangemang av extra festliga tillfällen. Särskilt har Österlånggatans boende utmärkt sig, vilket har blivit ett föredöme för staden, men när det gäller måltiderna borde mer kunna utvecklas och förbättras.

Lunch på äldreboenden i Borås stad serveras mellan kl 12.00 och 13.00. Kvällsmålet (middagen), cirka kl 17.00. Det betyder att de äldres två huvudmål serveras inom en tidsrymd av fyra till fem timmar av dygnets 24 timmar. Däremellan serveras mellanmål, som oftast inte har ett fullgott näringsvärde. En grundlig översyn av tidpunkterna för måltiderna föreslås.

Utbildade dietister borde anställas och involveras i matinköp och matlagning för att säkerställa att alla vårdtagare får en riktigt god, näringsrik och aptitlig kost på väl anpassade tider under dygnets 24 timmar. Större flexibilitet avseende tiderna för måltidernas servering ska gälla.

Tyvärr har äldrevården i Borås konstaterats ha ett stort allmänt svinn, där även matsvinn ingår, vilket nu ska åtgärdas via ett projekt tillsammans med Högskolan i Borås. Därtill har Sverige, likt många andra länder, en kraftig inflation, vilket medför att kommunens kostnader för mat kommer att stiga. Vård- och äldreboende är emellertid de äldres permanenta hem, där de är utlämnade till kommunen vad gäller matens kvalitet. Självfallet ska matsvinn undvikas, men det är extremt viktigt att man inte drar ner på kostnaderna och därmed orsakar en försämrad kvalitet på maten.

Många äldre har dålig aptit, vilket kan ha sin orsak i både somatiska och psykiska sjukdomar. Problem med ensamhet är vanligt och bör uppmärksammas, där tillfällen till social samvaro i samband med måltider ska uppmuntras, men hänsyn bör tas till dem som föredrar att inta sina måltider i enskildhet. Äldre kan behöva längre tid att äta, varför måltiden aldrig får stressas fram. En god kvalitet på maten medför att äldre äter med god aptit. Äldres egna önskemål om kosten ska beaktas i möjligaste mån. Färska grönsaker och råkost ska serveras till varje huvudmål för dem som önskar. Äldre har många gånger svårt att ta till sig hela frukter varför desserter/mellanmål som t ex fruktsallader bör serveras i så stor omfattning som möjligt. Den nya generationen äldre, 40-talisterna, är vana vid sallader och råkost och att varva svensk husmanskost med mat från andra kulturer. Mindre portioner med extra påfyllning för dem som önskar rekommenderas.

Individanpassning och flexibelt arbetssätt är centralt för att matgästerna ska bli nöjda.

Trots en dyster prognos avseende den framtida ekonomiska situationen bör en särskild satsning på måltiderna för äldre genomföras, både i ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Våga tänk nytt! Det är viktigt att ta vara på statistik, kartläggningar och forskning som kan bidra till att utveckla måltiderna. Att ha ett helhetsperspektiv är extremt viktigt, eftersom en måltid är mycket mer än maten på tallriken. Maten för våra äldre på både vård- och äldreboenden och för dem som bor i ordinärt boende med matleveranser från kommunen måste få lov att kosta.

De äldre, som byggt upp det här landet, behöver hälsofrämjande och förebyggande insatser i syfte, att den sista tiden i livet kunna få möjlighet att åtnjuta en så god livskvalité som möjligt.

Sverigedemokraterna föreslår

Att: Vård- och äldrenämnden säkerställer att kvaliteten på kosten inom äldre vården inte försämras p g a att påtvingade besparingar utan att den i stället höjs och att en *särskild satsning på kosten* i förebyggande syfte genomförs.

Att: Tidpunkterna för huvudmålets servering på vård- och äldreboenden bör utredas och förbättras med hänsyn till dygnets 24 timmar.

Att: I de fall budgeten inte räcker till för att ge vårdtagarna en näringsrik och god mat med hög kvalité, äska ekonomisk förstärkning hos Kommunstyrelsen.

Björn Qvarnström
Ledamot
SD Borås

Ann-Charlotte Blomqvist
Ersättare
SD Borås